

אביתר כפכפי

אוכלוסייה בעיה לא מדוברת

כסוציאליסטים, איננו יכולים להסתפק רק ברווחתם של תושבי מדינתנו. חובתנו לחשוב על רווחתם של כל תושבי העולם. אבל מה בדבר תושבי העולם בשנת 2100? ובשנת 2200?

אופטימיסט: בעוד 30 שנה נאכל כולנו זבל.

פסימיסט: ספק אם יהיה מספיק זבל לכולנו.

(ביחה משנות השבעים)

👉 בילדותי בשנות השבעים, כשהייתי שואל כמה אנשים יש בעולם, היו אומרים לי שלושה מיליארד. מספר תושבי ישראל אז היה שלושה מיליונים.

הצצה באתר האינטרנט Worldometers (bit.ly/IsM9T6) מספרת לנו שמספר האנשים על כדור הארץ נכון לעכשיו הוא מעל 7 מיליארד! על פי התחזיות של האו"ם ושל ארה"ב, בשנת 2050 יחיו על כדור הארץ 10 מיליארד אנשים, ובשנת 2100 - 15 מיליארד!

במדינת ישראל חיים כיום 8 מיליון

ההצעות, הניסיונות והתקוות בתחום הקיימות, הקטנת הצריכה, האנרגיות החלופיות, וכד'. נניח לרגע שבאופן כלשהו יתמלאו משאלותינו האופטימיות ביותר: התושבים במדינות המפותחות יצרכו פחות, ורק את הדברים החיוניים להם. אנרגיה סולרית (חשמל המופק מאור השמש) תחליף את השימוש בנפט, גז ופחם. מים מותפלים יספקו את כל צרכי המים של כל תושבי העולם. נניח. אפילו עם ההנחות האלו, מאיפה יהיה מזון להאכיל 10 מיליארד אנשים? ואיפה הם יגורו? ואיך? ואפילו מצאנו פתרון ל-10 מיליארד אנשים, מה יקרה כשהיו 15 מיליארד? ואחר כך?

כל פתרון בתחום הקיימות, הצריכה, האנרגיה והמים, גם אם הוא ישים ל-7 מיליארד, אינו ישים למספר כפול מזה. על פי התחזיות של האו"ם ושל ארה"ב, בשנת 2100 יחיו על כדור הארץ 15 מיליארד אנשים. מעניין שאין אף גוף עולמי שמנסה לחזות מה יקרה אחרי שנת 2100. האנשים היחידים בעולם שמתייחסים למה שיקרה אחרי שנת 2100 הם סופרי המדע הבדיוני. אולי זו גם הסיבה שהמשך המאמר הזה עלול להישמע לרוב הקוראים כבדיוני.

תושבים! מספר זה אינו כולל את הפלסטינים תושבי הגדה המערבית ורצועת עזה, שמספרם יותר מ-4 מיליון. ניתן להעריך כי בשנת 2100 יחיו בין הירדן לים 25 מיליון תושבים! והמספר ימשיך לגדול במאה ה-22 וגם אחר כך... ניקח לרגע את מדינת ישראל כדוגמה בזעיר אנפין למצב בכל כדור הארץ. תשתיות הדיור והתחבורה שייבנו כאן כדי לספק את צרכיהם של 25 מיליון תושבים, יחסלו את שארית השטחים הפתוחים שעוד נשארו לנו. ודאי עד קו באר שבע־דימונה, וסביר שגם דרומה מזה. גרוע מזה, כיצד נספק מים לכל התושבים? ומה בדבר חשמל ואנרגיה (מאגרי הגז הטבעי בימים התיכון יתדלדלו תוך 40-50 שנה)? ומה יהיו היחסים בין קבוצות האוכלוסייה השונות במרחב הגיאוגרפי שבין הים הירדן על רקע מחסור חמור ומתמשך במשאבים?

השאלות האלה אינן נעשות קלות יותר כשמתייחסים לכדור הארץ כולו. אוכלוסיית אפריקה תעלה ל-5 מיליארד בשנת 2100, ואוכלוסיית אסיה - ל-7 מיליארד! חלק מ-12 המיליארדים האלה יהגרו ודאי לאירופה או לצפון אמריקה. או לפחות ינסו לעשות זאת. אל מול המספרים האלה, מתגמדים כל

אביתר כפכפי הוא חבר קיבוץ תמוז, מהנדס תוכנה במקצועו ואב לשלוש בנות /// דוא"ל: evyatar@tamuz.org.il

גדול מהאוכלוסייה אינו מקבל את חלקו הראוי במשאבים, במזון, במים, באנרגיה, ובאיכות החיים. כל מספר גדול מזה, משמעו שבנקודת זמן כלשהו בעתיד, החברה האנושית לא תוכל להתקיים על פני כדור הארץ. כסוציאליסטים, איננו יכולים להסתפק רק ברווחתם של תושבי מדינתנו. חובתנו לחשוב על רווחתם של כל תושבי העולם. גם אלה החיים במדינות מתפתחות, באפריקה ובאסיה. על כך אין ויכוח בקרב הסוציאליסטים. אבל מה בדבר תושבי העולם בשנת 2100? ובשנת 2200? ובשנת 2500? האם אין חובתנו לחשוב גם על רווחתם? ///

לספק את צרכיהם הבסיסיים של תושביהן. שלא לומר את רווחתם. אני מציע גם שנחשוב מה אנחנו מעדיפים שיהיה כאן בעוד מאה ומאתיים ואפילו 500 שנים? כשלעצמי, אני חושב שבמדינת ישראל רצוי שיחיו רק 2 או 3 מיליוני בני אדם. ועל כדור הארץ כולו, "רק" מיליארד או שניים. כל מספר גדול מזה, משמעו (אם להיות כנים עם עצמנו), שחלק

אני חושב שרצוי שיחיו על כדור הארץ כולו "רק" מיליארד מספר גדול מזה, משמעו שחלק גדול מהאוכלוסייה אינו מקבל את חלקו הראוי במשאבים

תושבי העולם בעוד מאה שנה

למה כולם מדברים על מזג האוויר ואף אחד לא עושה שום דבר בעניין? (חינוח למרק טוויין)

גם אם נראה לנו שבשנת 2100 עוד יהיה בסדר, מה יקרה בשנת 2200? ובשנת 2500?

אם חושבים על זה בצורה רצינונית, מספר האנשים בעולם ימשיך תמיד לעלות. אלא אם נעשה משהו. או אם יקרה משהו. בשלב הזה, רוב הקוראים ודאי חושבים בליבם: "אז מה אתה מציע? פיקוח על הילודה?".

אני מציע שנבדוק בצורה ריאלית מה האפשרויות:

אפשרות א': מספר תושבי העולם ימשיך לעלות. כתוצאה מכך, יהיה קשה יותר ויותר לספק את צרכיהם ורווחתם של רוב תושבי העולם, כולל תושבי המדינות המפותחות.

אפשרות ב': רעב, מגיפות ומלחמות בקנה מידה גלובלי יגרמו לירידה במספר תושבי העולם.

אפשרות ג': אין טעם להתעסק במה שיקרה בעוד 100 שנה. עד אז יכולים לקרות עוד הרבה דברים. כשנגיע לגשר נתמודד.

אני מעז לומר שרובנו (במודע או שלא במודע) בוחרים באפשרות ג'. אולי בסתר ליבנו אנחנו מקווים לאפשרות ב'. אנחנו מעדיפים לטמון את ראשו בחול ולהתעלם. או לקוות שמאות מיליוני אנשים באסיה ובאפריקה ימותו ברעב, במחלות, או במלחמות. רק שזה לא יהיה אצלנו.

מעבר לקושי המוסרי שבבחירתנו להתעלם מהבעיה, העניין הוא שגם המדינות המפותחות לא יוכלו להתמודד עם עליית האוכלוסייה. מדינת ישראל עם 15 מיליון תושבים (לעומת 8 מיליון כיום, לא כולל תושבי השטחים), או ארצות הברית, עם 600 מיליון תושבים (לעומת 320 מיליון כיום), לא תוכלנה

אוכלוסיית יבשות, 1950-2100 מקור: ויקיפדיה (bit.ly/1alkPw1)

